

สภาพและปัญหาของการพัฒนาหลักสูตร ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร
สังกัดกรมสามัญศึกษา

นางสาวเพ็ญจันทร์ ชนาวิภาส

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-882-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019380 117880492

STATE AND PROBLEMS OF THE CURRICULUM DEVELOPMENT IN
THE CURRICULUM TRY-OUT PROJECT SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION

Miss Penchantr Thanavipas

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

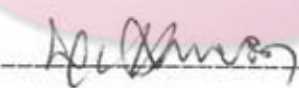
ISBN 974-582-882-3

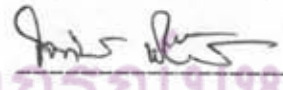
หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาของการพัฒนาหลักสูตร ในโรงเรียนร่วมพัฒนา
การใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา
โดย นางสาวเพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์

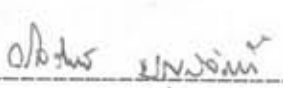

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรวิทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เสงี่ยม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพ็ญจันทร์ ธนาวิภาส : สภาพและปัญหาของการพัฒนาหลักสูตร ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา (STATE AND PROBLEMS OF THE CURRICULUM DEVELOPMENT IN THE CURRICULUM TRY-OUT PROJECT SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 200 หน้า. ISBN 974-582-882-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการพัฒนาหลักสูตร ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่ม/หมวดวิชา เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสนับสนุนส่งเสริม โดยกำหนดนโยบาย จัดเตรียมบุคลากร จัดเตรียมสถานที่ จัดเตรียมงบประมาณ มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร จัดหาวัสดุหลักสูตรไว้บริการแก่ครู แนะนำให้ครูใช้ทรัพยากรจากท้องถิ่น จัดให้มีการนิเทศ ติดตามผล และประเมินผล การปฏิบัติการสอนของครู โดยหัวหน้ากลุ่ม/หมวดวิชามีส่วนร่วมในการเตรียมการในแต่ละด้านด้วย ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ความไม่พร้อมของโรงเรียนในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น และขาดความรู้และทักษะในการนิเทศ

ด้านการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมและดำเนินการโดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ปรับหรือเพิ่มเติมเนื้อหา ปรับสื่อ จัดทำสื่อใหม่ ทุกลักษณะมีการดำเนินการ ยกเว้นการจัดทำเนื้อหา/รายวิชาใหม่ ด้านการเสนอขออนุมัติหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ดำเนินการ สำหรับปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนขาดแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ขาดผู้แนะนำแนวทาง และขาดเอกสารในการค้นคว้า ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บริหารการศึกษา
ภาควิชา.....
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....
ปีการศึกษา 2535.....

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C441728 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT
KEY WORD : CURRICULUM DEVELOPMENT/THE CURRICULUM TRY-OUT PROJECT SCHOOLS/
SECONDARY SCHOOL

PENCHANTR THANAVIPAS : STATE AND PROBLEMS OF THE CURRICULUM
DEVELOPMENT IN THE CURRICULUM TRY-OUT PROJECT SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION. THESIS
ADVISOR : ASST.PROF. JAITHIP CHUARATANAPHONG, Ph.D. 200 pp.
ISBN 974-582-882-3

The purpose of this research was to study the state and problems of curriculum development in the curriculum try-out project schools under the Department of General Education. The population consisted of administrators and heads of subject areas. Questionnaire was employed as research instrument while data collected was analyzed in percentage.

The results of the study revealed the following :

On the encouragement for curriculum development at the local level, most schools had given support by formulating their policies; prepare budget, personnel and building facilities as well as basic relevant information. Public relations activities were also carried out. In addition, schools provided curriculum materials for teachers and suggested the use of local resources, Supervision, monitoring and evaluation on teachers' instruction were undertaken. Each of the mentioned tasks was participated by heads of subject areas. The common problems found were that schools were not ready in terms of personnel, building facilities, materials/ equipments, and budget; teachers were not knowledgeable enough on data collection; and information on local resources and supervision skills were inadequate.

On the implementation, most schools promoted curriculum development by adjusting their instructional activities, improving content and media, and producing new inaterials. All these activities were operated except the development of new content or subject. As regards permission granting of curriculum, most schools had not made any request. The problems confronted were the lack of academic resources, advisors, relevant documents, and teachers with knowledge on curriculum development at the local level.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา
สาขาวิชา.....นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา.....2535

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงไปด้วดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาอัน เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความ เอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา และผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากอาจารย์สวัสดิ์ จงกล ในการให้ คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดี รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เฌรชอด ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ และ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านที่กล่าวมานี้ เป็น อย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำในการสร้าง เครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่ม/หมวดวิชา ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้ หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กล่าวนามมา และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับ มาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่น้องทุกคนที่ห่วงใยและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย อย่างดียิ่งตลอดมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เดือนกันยายน ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	6
การนำเสนอผลการวิจัย.....	7
2. ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร.....	9
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	12
ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร.....	13
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	15
การบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	18
การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น.....	19
การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น.....	33
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	43
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	61
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
ตอนที่ 2 สภาพของการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียน.....	73
ร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา	
ซึ่งประกอบด้วย	
การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น	
การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น	
ตอนที่ 3 ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียน.....	106
ร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา	
ซึ่งประกอบด้วย	
ปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร	
ระดับท้องถิ่น	
ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตร	
ระดับท้องถิ่น	
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	136
สรุปผลการวิจัย.....	136
อภิปรายผลการวิจัย.....	144
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	153

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	154
ภาคผนวก.....	158
ประวัติผู้เขียน.....	200

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและรับคืน	64
2	สถานภาพของผู้บริหาร	67
3	สถานภาพของหัวหน้ากลุ่ม/หมวดวิชา	70
4	ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดคนโอบาย	74
5	ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร	76
6	ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมสถานที่	78
7	ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมงบประมาณ	80
8	ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน	81
9	ข้อมูลเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตร	83
10	ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุหลักสูตร	85
11	ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น	87
12	ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศติดตามผล	89
13	ข้อมูลเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล	90
14	ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน	91
15	ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับหรือเพิ่มเติมเนื้อหา	93
16	ข้อมูลเกี่ยวกับการการเลือกใช้ปรับปรุงเพิ่มเติมสื่อ	95
17	ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่	97
18	ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำเนื้อหา/รายวิชาใหม่	100
19	ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอขออนุมัติหลักสูตร	103
20	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการกำหนดคนโอบาย	107
21	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเตรียมบุคลากร	108
22	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเตรียมสถานที่	110
23	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเตรียมงบประมาณ	112
24	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน	113
25	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประชาสัมพันธ์หลักสูตร	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดหาวัสดุหลักสูตร.....	117
27	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น.....	119
28	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศติดตามผล.....	121
29	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการติดตามประเมินผล.....	123
30	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน.....	124
31	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปรับหรือเพิ่มเติมเนื้อหา.....	126
32	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเลือกใช้ปรับปรุงเพิ่มเติมสื่อ.....	128
33	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่.....	130
34	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำเนื้อหา/รายวิชาใหม่.....	132
35	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเสนอขออนุมัติหลักสูตร.....	135

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย